

Tietämättömyys turruttaa

Populistiset liikkeet jylläävät sivistyneessä Euroopassakin. Italia rimpuilee nyt niiden kurimuksessa. Luvataan pudottaa verot puoleen ja kaksinkertaistaa sosiaaliedut. Ei ihme, että sellaisilla lupauksilla saa ääniä – tietämättömiltä.

Kreikassa toimittiin vuosikymmeniä näin. Vasemmistolainen Pasok ja oikeistolainen Uusi demokratia lupasivat vuoronperään valitsemilleen suurehkoille ryhmille erikoisetuja ja saavuttivat vaalivoittoa. Sitten toteutettiin joitakin lupauksia.

Tuloksena oli, että terveitä ihmisiä päästettiin kevyistä töistä nelikymppisinä eläkkeelle. Virkamiehille maksettiin lisäkorvaus työpaikalle tulosta. Kolmannentoista kuun palkasta tuli sääntö. Irvokasta koko hommassa on, että ääri vasemmistolainen puolue johtajanaan Aléxis Tsípras joutuu nyt tervehdyttämään helleenien taloutta.

Populistiset liikkeet nojaavat kansalaisten tietämättömyyteen. Asiat yksinkertaistetaan. On vain kyllä- ja ei-vastauksia. Tavallinen kansa edustaa hyvää ja johtajat pahaa. Helpon populistista pääsee eroon ujuttamalla heidät valtaan. Mitä tapahtuikaan ässäpeelle ja nyt persuille.

Brittiläinen markkinatutkimusyritys Ipsos MORI toteutti mielenkiintoisen tutkimuksen, jossa haasteltiin yli 27 tuhatta työkäistä ihmistä 40 maassa. Suomi ei valitettavasti päässyt tähän joukkoon. Suomen tilannetta voinee kuitenkin arvioida muiden Pohjoismaiden tuloksilla.

Kysymysten kirjo kattoi elämänalueet seksistä rasismiin, terveydenhoidosta aborttiin, köyhyydestä upporikkauteen aina tulevaisuuden pelkoihin ja haaveisiin. Raportissa on myös esitetty monimutkainen tulosten käsittelyn matematiikka virheanalyysiin. Lukion pitkän matematiikkakaan kirjoittanut ei sitä luultavasti sisäistä, joten jätän sen tästä pois.

Yllättäen täysin eri tavalla pärjänneiden maiden tuloksista löytyy jotakin yhteistä. Maan muslimiväestö muistetaan suuremmaksi kuin se todellisuudessa on, ja sen ennakoitaan kasvavan räjähdysmäisesti. Näin eritoten Ranskassa, jossa ihmisiä ei edes rekisteröidä uskonnon perusteella.

Monissa maissa kansalaiset luulevat ihmisten olevan huomattavasti tyytymättömämpiä elämäänsä, kuin he todellisuudessa ovat. Samansuuntainen luulo hallitsee suhtautumista erilaisiin vähemmistöihin. Oikeasti valtaosa ihmisistä vähät välittää muiden sänkyhommista.

Tilastomatematiikan keinoin, fiksuin kysymyksiin ja oikein otoksin voidaan aika luotettavasti selvittää ihmisten todellisia mielipiteitä. Se on työlästä ja kuten totesin, matikka on aika kinkkistä.

Tutkimuksen tulos ei niin kauheasti yllätä. Intia voitti tietämättömyyden maailmanmestaruuden. Parhaiten todellisuuden tajusivat hollantilaiset ja britit. Ruotsalaiset ja norjalaiset pärjäivät myös hyvin. Kehittyneistä länsimaista pohjanoteerauksen saavuttivat – kuinkas muuten, jenkit.

Tietävää tulos ei siis yllätä muuten kuin yhdessä asiassa. Miten ihmeessä niin suuri osa yleisesti tietoisista briteistä meni lopulta venäläisten ja Cambridge Analytics - aivopesufirman virittämään ansaan ja äänesti EU-eron puolesta. Sen sijaan Trumpin voitto sopii kuvaan kuin nenä päähän.

Tietämättömyysindeksi myötäilee aika hyvin erästä toista tulosta, nimittäin lehdistönvapautta. Vapaa lehdistö takaa parhaiten virheettömän tiedon jakelun.

pajen.fi